

*Глухова Д.А.**

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙ В ЄВРОПІ

В епоху глобалізації економіки конкурентоспроможність регіонів залежить від їх можливостей максимального використання наявних знань, вмінь, а також їх творчих підходів до вирішення проблем. Однією з засад сталого розвитку економіки є постійне підвищення рівня знань, а також спроможності до створення і використання нових технічних і організаційних рішень (інновацій) на регіональному рівні. Владна еліта Європи почала усвідомлювати, що саме регіони є «двигуном» економічного розвитку, який базується на дослідженнях, техніці та інноваціях.

Базовим інструментом реалізації інноваційної політики стали так звані Регіональні Стратегії Інновацій (РСІ), метою яких є підвищення рівня використання знань і нових технологій, а також формування на цій основі конкурентних переваг регіону.

Проекти РСІ мобілізують розрізнені регіональні ресурси з метою досягнення синергетичного ефекту, який призводить до росту конкурентоспроможності регіону завдяки комплексним, спільно розробленим інструментам впливу. Перехід від навіть найкращих стратегічних документів до ефективних дій не є простим завданням. При знаходженні відповідних засобів фінансування необхідна наявність ефективних структур управління, а також об'єктивного моніторингу та оцінки впроваджуваних дій.

Регіональні інноваційні програми отримують підтримку з структурного фонду ЄС в рамках спеціальної програми Regional Programmes of Innovative Action. В рамках Європейського фонду регіонального розвитку фінансується також програма INTERREG III. Одним із компонентів цієї програми є компонент міжрегіональної співпраці INTERREG III C.

Методологія даної програми визначає досягнення окремих цілей шляхом формування регіонального консенсусу – створювана стратегія є результатом співпраці між приватним сектором, сферою науки і техніки, а також регіональною владою. Приватний сектор – це в основному малі і середні підприємства, інтереси яких представляють регіональні асоціативні структури. Інтеграційним елементом співпраці є формування інноваційної культури в регіоні та підтримка інноваційної діяльності активними елементами суспільного життя в регіоні.

Стартовим пунктом розробки стратегії є аналіз потреб і пропозицій нових технологій в регіоні (аналіз і оцінка інноваційного потенціалу). Цей аналіз поширюється на всі установи, які проводять дослідження і розвивають нові технології, а також до підприємств, як потенціальних користувачів результатів науково-технічної думки. Метою аналізу є: визначення секторів економіки, спроможних до впровадження нових технологій і підвищення інноваційного рівня регіону, так званих секторів «високих шансів». Складовим елементом даної мети є оцінка стану інфраструктури (використовуваних інструментів, організацій підтримки бізнесу, адміністрування), яка безпосередньо пов'язана з розширенням дифузії знань з сектора досліджень до економіки.

* асистент кафедри міжнародного бізнесу Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Визначення стратегії та пілотних проектів. Стратегія повинна давати відповіді на основні питання і проблеми, пов'язані з формуванням інноваційних засад підвищення конкурентоспроможності регіону. Визначені напрямки розвитку стають основою дій регіональних активних сил, а перш за все влади, яка завдяки формуванню пілотних проектів може здійснювати пошук фінансових засобів для їх реалізації.

Стратегія, відповідно до даної методології, підтримує кооперацію між приватним сектором, особливо з малим і середнім підприємництвом, та суспільним сектором досліджень і розвитку техніки, включаючи авторитетних осіб даного регіону.

Проект, метою якого є розробка Регіональної Стратегії Інновацій (РСІ), повинен складатись з трьох етапів реалізації:

Етап 0 – етап визначення;

Етап 1 – етап реалізації;

Етап 2 – етап оцінки, контролю та аналізу результативності прийнятих рішень.

За даною методологією на реалізацію проекту відводиться 32 місяці. Час реалізації проекту може бути довший або коротший в залежності від кількості запланованих заходів до реалізації та фінансових засобів на розробку РСІ.

Етап 0.

Етап 0 повинен тривати біля 12 місяців і включати:

- визначення структури управління проектом;
- вибір місцевих та зарубіжних експертів для участі в етапі реалізації;
- підвищення суспільних знань у інноваційній сфері;
- створення регіонального консенсусу у формулюванні головної мети реалізації проекту та розробці регіональної стратегії інновацій;
- формалізація методології проекту;
- досягнення згоди всіх сторін щодо цілей проекту, його методології і програми робіт.

Етап 1.

Етап 1 повинен тривати біля 12 місяців і включати:

- реалізацію дій, визначених на етапі 0;
- аналіз потреб регіональних підприємств у тематиці проекту;
- аналіз регіонального потенціалу через оцінку пропозицій нових технологій та інновацій від регіональних науково-дослідних інституцій, оцінку дослідницької та ринкової інфраструктури;
- розробку базових засад стратегії і плану дій;
- SWOT-аналіз регіону, який містить аналіз секторів, які будуть найбільш динамічно розвиватись.

Аналіз потреб повинен містити наступні елементи:

- опис регіональної економіки з особливим акцентом на інновації;
- аналіз економічних і технологічних тенденцій розвитку основних промислових секторів в регіоні;
- SWOT-аналіз регіональних підприємств з детальним описом сильних сторін і можливостей розвитку;
- виявлення наявних мереж співпраці;
- вияв позитивних і негативних рис регіональної економіки, що буде основою для визначення дій.

Етап 2

На 2-му етапі повинні залишитись висновки з проведеного аналізу, розроблена і впроваджена стратегія у виді конкретних дій. Широкий регіональний консенсус повинен бути забезпечений також і на цьому етапі. Етап 2 повинен тривати біля 8 місяців і містити:

- визначення, реалізацію, а також тестування конкретних дій, передбачених стратегією;
- встановлення системи моніторингу для контролю і оцінки реалізованих дій.

На основі результатів аналізу слід розробити рамкову стратегію, а також конкретні дії з метою інноваційного розвитку регіону. Стратегія має дати конкретні відповіді на питання, як задовольнити ідентифіковані в рамках проекту потреби місцевих підприємств шляхом використання наявного в регіоні системи підтримки інновацій. Деякі з цих дій повинні відповідати на конкретні короткотермінові потреби підприємств, інші повинні підтримувати створення і реалізацію далекоглядного бачення майбутнього в стратегічні плани розвитку регіону.

З метою формування відповідного клімату, який сприяє створенню стратегії інновацій і розвитку конкурентоспроможності повинні бути використані всі можливі носії інформації, особливо регіональні. Це є дуже істотним елементом формування суспільної підтримки для інновацій дій в регіоні і досягнення консенсусу. Не можна завершувати інформаційну акцію, якщо окремі етапи дають результати, які стають стимулом дальшого розвитку стратегічних дій в сфері інновацій. Необхідне є безпосередній і швидкий доступ до інформації. Для цього часто використовують спеціальні сторінки в Інтернет.

Література

1. Звіт про діяльність Співки економістів України за 2007 рік. – К., 2008.
2. Перспективи становлення конкурентоспроможної регіональної економіки. Матеріали шостого Пленуму Співки економістів України та Міжнародної конференції. – К., 2007.
3. Конкурентоспроможність економіки України: Стан і перспективи підвищення, ред. І.В. Крючкової, К.: Основа, 2007.
4. Соколенко С.І., Кластери в глобальній економіці. – К.: Логос, 2004.
5. Eurochambers, Assemblée des Chambres Françaises et d'Industrie (Printemps, 2007).
6. Гуменюк О.І. Кластери як організаційна структура інноваційно-інвестиційної моделі розвитку промисловості // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - №2. – с. 9 – 19.